C.E.R.M.
КОНФЕДЕРАЦИЈА НА РАБОТОДАВАЧИ
ОРМ
ОРГАНИЗАЦИЈА НА РАБОТОДАВАЧИ НА МАКЕДОНИЈА
ORGANIZATION OF EMPLOYERS OF MACEDONIA
ПРИРАЧНИК
ЗА
ЗАКОН ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ
ПРИ РАБОТА
DORACAK
PËR
LIGJIN PËR SHËNDETIN DHE SIGURINË
NË PUNË
Austrian
Development Cooperation
ILO

Прирачник за Закон за

Безбедност и Здравје При Работа

Проект на :

Меѓународна Организација на Трудот

Австриската Агенција за Развој

Изведувачи:

Конфедерација на Работодавачи

Организација на Работодавачи

Стручна поддршка:

Македонско Здружение За Заштита При Работа

Проф.Д-р. Елисавета Јасна Стикова

Тираж:750

Скопје,Декември 2009

Содржина

1. **Вовед**
2. **Основна цел на прирачникот за Законот за Безбедност и Здравје при Работа**
3. **Законски основи**
4. **Обврски на работодавачите**
5. **Обврски на стручното лице**
6. **Други Обврски на Работодавачот**
7. **Обврска на работодавачот да го информира инспекторот на труд**
8. **Испитување на работното место, околината и средствата за работа**
9. **Евиденција на работодавачот**
10. **Правата и обврски на вработените**
11. **Овластувањата на трудовиот инспекторат**
12. **Глоби**
13. **Подзаконски акти од Законот за безбедност и здравје при работа**
14. **Информации**

1. Вовед

Безбедноста на работа и здравјето е мултидисциплинарно подрачје-склоп на техника,физика,медицина,организацијахемија и др. Заштита при работа односно безбедноста и здравјето при работа како збир на мерки, нормативи и стандарди пропишани за создавање на безбедносни услови за работа претставува уставна категорија.

Безбедноста и здравјето при работа со нашата легислатива е концептирана како составен дел на организацијата на работата и на работниот процес и врз таа основа се обезбедува за секој работник и за секоја корисна работа, без оглед
на видот и сложеноста на работата, што е во согласност со уставното начело за правото на секој вработен на заштита при работа.

Правото за здравје и правото за безбедност на работа се универзални човекови и работни права. Поради тоа, Меѓународната организација на трудот (МОТ) од своето постоење до денес има усвоено и објавено 187 Декларации и 198 препораки од областа на здравјето и безбедноста на работа.

Неспорно е дека секоја работа, во поголем или помал степен, носи ризик и опасност по здравјето и животот на работникот.Во модерените, функционални и хармонизирани систем за здравје и безбедност на работа, какви што се воспоставени во многу развиени земји и во сите земји-членки на ЕУ, базично се ориентирани кон потребата за сочувување и зголемување на економските интереси на работодавачите, поради тоа како неминовност се наметнува што побрзо имплементирање на европското законодавство, нормите и стандардите на Европската унија (ЕУ), Меѓународната организација ан

трудот (МОТ) и Светската здравствена организација (СЗО) во областа на безбедноста на работа и здравјето на работниците.

Благодарејки на проценката на Меѓународната Организација на Трудот и Австриската Агенција за Развој за потреба од подобрување на состојбите во безбедноста и здравјето на работа,изготвен е Прирачникот за Законот за Безбедност и Здравје При Работа како основна алатака за вовед во правилата и прописите за правилно обезбедување на безбедно работно место.

2. Основна цел на прирачникот за Законот за Безбедност и Здравје При Работа

- Да им се помогне на претпријатијата, особено на малите и средни претпријатија(МСП), толкување и објаснување на Законот и неговото значење, како и сериозен пристап и примена .
- Да се обезбеди совет и помош со која би можеле да спроведат мерки за воведување и исполнување на обврските по основ на Законот.
- Да се обезбеди лесен пристап кон значајните информации за професионално следење на оредбите од Законот.

3. Законски основи

Со овој закон се утврдуваат мерките за безбедност и здравје при работа,обврските на работодавачот и правата и обврските на вработените од областа на безбедноста и здравјето при работа, како и превентивните мерки против професионалните ризици, отстранувањето на ризичните фактори за несреќа, информирање, консултирање, обука на работниците и нивните претставници и нивно учество во планирањето и преземањето на мерки на безбедност и здравје при работа. Одредбите од овој закон се применуваат во сите дејности на јавниот и приватниот сектор, за сите лица осигурени од повреда на работното место или професионалните болести според прописите за пензиското, инвалидското и здравственото осигурување и за сите други лица кои се вклучени во работните процеси.Одредбите од овој закон не се применуваат во дејностите доколку со посебен пропис е регулирана оваа материја (вооружените сили, полицијата, во некои посебни активности на силите за заштита и спасување) како и на куќните помошници.

- Работодавачите имаат генерална обврска да обезбедат безбедност и здравје за работниците во сите аспекти поврзани со нивната работа.
- Проценката на ризикот овозможува работодавачите да ги спроведуваат специфичните мерки што се неопходни за безбедноста и заштита на здравјето на вработените.
- Во рамките на Законот за безбедност и здравје на работа, сите работодавачи мора редовно да спроведуваат проценки на ризикот. (Рамковна директива 89/391, транспонирана во национално законодавство).

4. Обврски на работодавачот

Работодавачот има обврска да обезбеди безбедност и здравје при работа за неговите вработени од секој аспект поврзан со работата. Во рамките на неговите обврски, работодавачот мора да презема мерки потребни за безбедност и здравје при работа на вработените, вклучувајќи заштита од професионални ризици, обезбедување информации и обука и обезбедување соодветна организација и потребни средства, односно да воведе такви заштитни мерки и да избере такви работни и производствени методи кои ќе го подобрат нивото на безбедноста и здравјето при работа, а ќе се вклучат во сите дејности на работодавачот и на сите нивоа на организација.Обврските и работите на безбедноста и здравјето при работа, работодава-чот може да ги довери на овластени правни или физички лица, ако тој не е во можност или нема соодветни стручни вработени и техничка опременост таквите работи и обврски самостојно да ги извршува.

Ангажирањето на надлежни надворешни овластени правни или физички лица за извршување на стручните задачи во врска со безбедноста и здравјето при работа не го ослободуваат работодавачот од неговите одговорности во оваа област. Обврските на вработените на полето на безбедноста и здравјето при работа не влијаат врз начелото за одговорност на работодавачот. Работодавачот ги спроведува мерките за безбедност и здравје при работа врз основа на следниве основни начела:

- избегнување на ризици;
- проценување на ризиците кои не може да се избегнат;
- справување со ризиците на самиот почеток;

- прилагодување на работата кон поединецот особено во однос на карактеристиките на работното место и работната средина;
- изборот на личната заштитна опрема;
- изборот на хемиски супстанци или препарати;
- изборот на работни и производни методи;
- спроведување на мерките потребни за одржување и зајакнување на здравјето;
- прилагодување кон технолошкиот напредок;
- замена на опасното со безопасно или помалку опасно;
- развивање на целосна безбедносна стратегија која опфаќа, технологија, организација на работа, работни услови,меѓучовечки односи и фактори кои влијаат врз работната средина;
- давање приоритет на колективните безбедносни мерки наспроти поединечните мерки,
- обезбедување на соодветни упатства и инструкции и известувања на вработените.
- Како нова институција и многу значајна по безбедноста и здравјето при работа на вработените е и обврската на работодавачот кои мора да изготви и спроведе изјава за безбедност за секое работно место за проценка на ризик,прецизирајќи го начинот, како и мерките кои треба да се преземат.Ако се променат условите или појави нова опасност на работно место и работната средина за која претходно е изготвена изјава, работодавачот мора да направи нова изјава за безбедност. Изјавата за безбедност се заснова врз идентификација на опасноста и проценка на ризиците по безбедноста и здравјето на работното место и во работната средина на која се однесува изјавата за заштита. Начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот, се пропишани со Правилникот за

начинот на изготвување на изјавата за безбедност, нејзинатасодржина како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот, Сл.весник на РМ бр. 5/09. Рабодотавачот ја организира безбедноста и здравјето при работа во зависност од технолошкиот процес, со примена на научно-стручни методи и во согласност со современите достигнувања, при што стручните работи на безбед ност ќе ги врши работник со стручна подготовка за безбедност при работа или друга стручна подготовка адекватна на технолошкиот процес на работодавачот, или ќе користи надворешни услуги од овластени правни или физички лица. Работодавачот мора да обезбеди мерки за безбедност и здравје при работа особено со:

- назначување на едно или повеќе стручни лица за безбедност;
- ангажирање на овластена здравствена установа за вршење стручни задачи за здравје при работа;
- донесување на безбедносни мерки против пожар во согласност со посебни прописи;
- донесување мерки за прва помош и евакуација во случај на опасност;
- обука на вработените за безбедно извршување на работата врз основа на сопствена програма;
- обезбедување опрема за лична заштита за вработените и нејзината употреба, доколку преземените безбедносни мерки во работната средина не се доволни;
- вршење повремени прегледи и испитување на работната средина и опрема;
и
- следење на здравствената состојба на вработните.

5. Обврски на стручното лице

- советување на работодавачот за планирање, избор, купување и одржување на средствата за работа;
- советување на работодавачот за опремување на работното место и работната средина;
- изготвување на стручна основа за изјавата за безбеност;
- вршење на редовни и контролни прегледи на хемиските, физичките или биолошките ризици во работната средина;

- вршење на редовни и контролни прегледи и испитувања на работната опрема;
- вршење на внатрешен надзор над спроведувањето на мерките за безбедно извршување на работата;
- изработка на упатства за безбедно извршување на работата;
- следење и анализа на повредите поврзани со работењето, професионални болести, идентификација на причините за истите и подготовка на извештаи за работодавачот, заедно со сите предложени безбедносни мерки; и
- подготовка на прогрма и спроведување обуки на вработените за безбедно извршување на работата.

Стручното лице може да ги врши горенаведените задачите, доколку има положено стручен испит за безбедност при работа.

6. Други Обврски на Работодавачот

Заштита од пожар, евакуација и спасување

Работодавачот е должен во секој објект земајќи го предвид технолошкиот процес, материјалите кои се користат при работа, начинот на работа, складирање на материјалите, како и големината на објектот да превземе мерки да не настане пожар, а доколку настане да се намали на најмала можна мерка опасноста по безбедноста и здравјето на вработените и другите присутни лица.Во зависност од природата на процесот на работа работодавачот е должен да организира и да обезбеди евакуација, спасување и прва помош во случај на извесна ситуација која може да ја загрози нивната безбедност и здравје (елементарна непогода, пожари, експлозии, испуштање на опасни материи над дозволената граница и сл.) и да ги оспособи лицата кои ќе ја спроведуваат евакуацијата и спасувањето. На лицата кои се одредени да ја спроведат евакуацијата и спасување, гасењето на пожар и прва помош, работодавачот мора да им ја стави на располагање потребната опрема. Работодавачот е должен да утврди план за евакуација и спасување во случај на вонредна ситуација и со него да ги запознае сите вработени и врз основа на тој план мора да се спроведат практични вежби најмалку еднаш на две години. Исто така е должен да организира и обезбеди давање на прва помош на вработените во случај на повреди при работа или ненадејна болест до нивно упатување на лекување во здравствена установа. На секое работно место и во работни простории во кои истовремено работат до 20 вработени најмалку по еден од нив мора да биде оспособен и одреден за давање на прва помош, за гасење пожар, евакуација и спасување,

а над овој број на секои дваесет вработени најмалку уште по еден.
Работодавачот треба да склучи договори со дуги правни субјекти специјализирани за давање услуги, особено во однос на давање на прва помош, итна медицинска помош, активности за евакуација и спасување и противпожарна заштита.

Информирање на работниците

Информирањето на вработените за безбедно звршување на работата се врши преку писмени звестувања и упатства. Во исклучителни случаи, кога вработените се изложени на непосредна опасност по нивното здравје или живот, такви известувања и упатства може да се пренесат и усно и во нив ќе се вклучат сите преземени мерки во однос на безбедноста при работа Во случај на непосредна, сериозна и неизбежна опасност, работодавачот мора да им даде на вработените соодветни упатства за запирање на работата, брзо напуштање на работното место и евакуација на безбеден простор. Додека траат опасностите, работодавачот не смее да ги задолжува вработените да извршуваат работни обврски. Кога еден или повеќе вработени го напуштиле работното место или опасната зона, поради непосредни или неизбежни опасности по нивната безбедност при работа, тие не смеат да бидат ставени на одговорност заради нивна реакција во вакви случаи. Работодавачот треба да обезбеди сите работници при сериозна или непосредна опасност по нивната безбедност или безбедноста на други лица и во случаите кога не може да се контактира со стручното лице, да превземат соодветни мерки во рамките на своето знаење и техничите средства кои ги имаат на свое располагање, за да ги избегнат последиците од таквата опасност. Ваквото постапување не смее да ги доведе во ситуација да бидат ставени на одговорност, освен ако постапиле невнимателно и несовесно.Работодавачот мора да ги информира

вработените и нивните претставници за секој вид на ризик на работното место, како и за безбедносните мерки потребни за контрола на ризиците и елиминирање на штетните последици. Работодавачот мора да ги информира и вработените со договор за вработување на определено време, младите вработените, повозрасните вработени во согласност со Законот за работните односи и оние со намалена работна способност за резултатите од проценката на ризиците и за мерките преземени од страна на работодавачот, заради обезбедување на нивната безбедност и здравје при работа.

Обука на вработените

Работодавачот мора на секој вработен да му обезбеди соодветни обуки за безбедност и здравје при работа:

- при вработување,
- во случај на преместување на ново работно место,
- во случај на воведување на нова технологија или нови средства за работа, и
- во случај на секоја измена на работниот процес која може да го промени нивото на безбедноста и здравјето при работа.Обуката за безбедност и здравје при работа мора да се прилагоди кон спецификите на работното место и мора да се изведе во согласност со програма која мора да биде ажурирана и изменета во поглед на новите облици и видови на опасност. Теоретските и практичните обуки за безбедно извршување на работата се спроведуваат во работно време кај работодавачот или на друго место. Работодавачот утврдува задолжителни редовни теоретски и практични испити за безбедно извршување на работата за сите вработени на работното место каде што е констатирана зголемена опасност од повреда и нарушување на здравјето при проценка на ризикот, како и за сите оние вработени на

работни место каде што е зголемен бројот на случаи на повреда при работа и загрозување на здравјето. За наведените вработени, работодавачот е должен на секои три години да им обезбеди проверка на оспособеноста за безбедност и здравје при работа. Организирањето и споведувањето на обуката на вработените и нивните претставници ќе бидат на товар на работодавачот. Инспекторот за труд по извршениот инспекциски надзор може да наложи постојната програма за обука за безбедност и здравје при работа да се прилагоди кон спецификите на работното место во однос на облиците и видовите на опасност. Во вакви случаи, инспекторот може да нареди повторување на обуката преку теоретско и практично оспособување на вработените за безбедност при работа

Преставници на вработените

Претставникот го избираат вработените од своите редови, на синдикален собир на мнозинскиот синдикат или на собир на вработени. Претставникот има посебна заштита од работен однос што ја има и претставникот на синдикатот кај работодавачот, согласно со закон и колективен договор. Бројот на претставниците ќе зависи од бројот на вработените, со тоа што тој број не може да биде помал од:

- над десет вработени, се избира еден претставник;
- двајца претставници на 101 до 500 вработени; и
- тројца претставници кај работодавачот кои имаат над 501
- вработен.

Бројот на претставниците, начинот на нивното обучување, како и начинот и формата на нивното функционирање се уредува со акт на работодавачот со-гласно законот и колективен договор. Во секој работен простор каде што по- стои опасност по безбедноста и

здрајвето на работниците без разлика на бројот на вработени се избира претставник. Кои се правата на претставникот на вработените:

- да ги обиколи работните места поради согледување на состојбата во врска со безбедноста при работа;
- да разговара со работодавачот за потребите и проблемите на безбедноста и здравјето при работа;
- да ја извести инспекцијата на трудот за нејзино посредување, да присуствува, да ги даде своите согледувања и да има увид во записникот составен од страна на инспекторот;
- да побара од работодавачот информации и да има пристап до изјавите за проценка за безбедноста и извештаите што се обврска на работодавачот и други документи во врска со планирањето и уредувањето на безбедноста и здравјето при работа. Работодавачот мора на претставникот да му овозможи непречено вршење на неговата функција, преку обезбедување на соодветно време и потребни средства без намалување на платата, при што не смее да го стават во неповолна состојба поради неговите активности

7. Обврска на работодавачот да го информира инспекторот на труд

Работодавачот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа по настанот,писмено да го извести органот на државната управа надлежен за работите на инспекцијата на трудот, за:

- секој смртен случај ;
- колективна несреќа и повредите при работа кои предизвикуваат времена неспособност за работа повеќе од три работни дена; и

- за секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа.

8. Испитување на работното место, околината и средствата за работа

Работодавачот е должен средствата за работа да ги одржува во исправна состојба, да ја проверува исправноста и безбедноста за работа со повремени прегледи и испитувања кои ги врши на начин и во рокови пропишани со актот што тој го донесува, односно со упатството на производителот, техничките прописи и стандарди. Ако со упатството на производителот не се предвидени други рокови, работодавачот е должен средствата за работа да ги прегледа и испита:

- пред првата употреба;
- по реконструкција или хаварија;
- по преместувањето од едно на друго место (дигалка и слично); и
- по преместувањето од едно на друго место (дигалка и слично);.

Работодавачот не смее да стави во употреба средства за работа кои не се прегледани и испитани за безбедно работење, односно ако не се исправни за безбедна работа, ниту пак вработениот смее да употреби такви средства за работа.

Работодавачот е должен во работните и помошните простории во кои се одвиваат технолошките процеси да врши испитување на хемиските, биолошките и физичките штетности, микроклимата и осветленоста. Работодавачот е должен микроклиматските испитувања да ги врши во летниот и зимскиот период за време на работниот процес.

Испитувањата, работодавачот е должен да ги изврши најдоцна во рок од една година од денот на започнувањето на со работа, односно по секоја проме на на технолошкиот процес, реконструкција на објектот, реконструкција на системот на вентилација, греење и климатизација или по извршената измена на технолшката опрема.

9. Евиденција на работодавачот

Работодавачот е должен да води евиденција за:
- стручното обучување и оспособување на вработените за безбедна работа;
- извршените прегледи на средствата за работа;
- спроведените испитувања на физичките, хемиските и биолошките штетности и на микроклимата во работните и помошните простории, односно на работните места;
- претходните и периодичните здравствени прегледи на вработените; и
- професионалните болести, заболувањата во врска со работата, повредите

при работа и смртните случаи при работата.Министерот за труд и социјална политиказ со правилник го пропишува начинот на водењето на евиденцијата.

10. Правата и обврски на вработените

Право и обврска на секој вработен е да се грижи за сопствената безбедност и здравје и за безбедноста и здравјето на другите лица кои работат со него, во согласност со обуките и инструкциите кои му се дадени од страна на работодавачот, да биде запознаен со мерките за безбедност и здравје при работа и да биде обучен за нивната примена, да дава предлози, мислења и

забелешки за безбедноста и здравјето при работа на стручното лице и овластената здравствена установа.
Вработениот има право да одбие извршување на работа доколку претдходно не е информиран за сите можни опасности и штетности, или ако работодавачот не го обезбеди пропишаниот здравствен преглед, да одбие извршување на работа, доколку е изложен на непосредна опасност по здравјето или по животот, кога не се спроведени безбедносните мерки и да побара нивно отстранување,доколку работодавачот не ја отстрани опасноста или не постапува во согласност со мислењето на овластената здравствена установа, вработениот може да побара интервенција од надлежниот инспектор за труд и да го извести претставникот. Вработен може да работи на работно место или во услови на изложеност на зголемена опасност од повреда или нарушување на здравјето (работа при зголемен или намален воздушен притисок, високи или ниски температури, штетни зрачења, зголемени вибрации, бучава, работа со болни од заразни болести и со заразни материјали, работа во вода и влага, тешка физичка работа, теренска работа изложена изложена на атмосферски неприлики и други опасности, работа во услови на недоволна или пресилна осветленост, работа во простории загадени со хемиски штетности, работа под земја или под вода, работа на височина или на длабочина, работа на летачки персонал и сл.) само врз основа на проценка на овластена здравствена установа со која се потврдува способноста на вработениот за односната работа. Вработените мора да ги почитуваат пропишаните мерки за правилно користење на средствата за работа (машини, апарати, алати, опасни супстанци, опрема за транспорт и други средства за производство) и не смее да ги исклучува, менува или отстранува заштитните направи на опремата. Истите мора да ги почитуваат пропишаните мерки за безбедност и здравје при работа и да ја користат пропишаната опрема за лична заштита и по употребата да ја врати на соодветно место, како и да направат здравствени

прегледи во согласност со овој закон и другите прописи од оваа област. Вработениот мора веднаш да го извести својот работодавач, преку претставникот, усно или во писмена форма, за секој недостаток, опасност по безбедноста и здравјето или за друг инцидент со кој може да се загрози неговата безбедност и здравје и безбедноста и здравјето на другите вработени. Доколку работодавачот не презема мерки за отстранување на појавите или доколку вработен смета дека не се спроведени соодветните мерки за безбедност и здравје, вработениот може да побара интервенција од надлежниот инспекторат за труд. Вработениот мора постојано да соработува со работотодавачот и стручното лице се додека се обезбеди безбедна работна средина и работни услови и спроведување на мерките наложени од надлежниот инспекторат за труд.

11. Овластувањата на трудовиот инспекторат

Ако инспекторот на труд утврди повреда на закон или друг пропис за безбедност и здравје при работа, колективен договор и договор за вработување со кои се уредуваат правата и обврските од областа на безбедноста и здравјето при работа, над чија примена врши инспекциски надзор, со решение ќе нареди во определен рок да се отстранат утврдените неправилности и недостатоци.

Ако инспекторот на труд врз основа на надзор кај работодавачот утврди дека постои непосредна опасност по безбедноста и здравјето при работа на вработените, со решение ќе ја забрани работата во целост или на дел од опремата за работа, на дел од погони или на целиот технолошки процес. Исто така ќе ја забрани работата на работодавачот ако тој не постапи по решението на инспекторот на труд и во определениот рок не ги отстрани утврдените неправилности и недостатоци. Ако утврдената

повреда на прописите за безбедност и здравје при работапретставува недостаток за чие отстранување се потребни посебни инвестициони вложувања, а животот и здравјето на вработените не се непосредно загрозени, инспекторот на труд може со решение да му нареди на работодавачот да донесе посебна програма за постапно усогласување на постојната состојба, согласно со прописите.нспекторот на труд е должен по добивањето на известувањето за посредување веднаш да изврши увид и со решение да нареди преземање на соодветни мерки за безбедност и здравје при работа, односно ако според на-одот од надзорот утврди дека постои непосредна опасност по животот и здравјето на вработените, веднаш со решение да ја забрани работата на работното место, на опремата за работа, односно на дел од техничко – технолошкиот процес или на неговата целина. Забраните ќе траат се додека не се спроведат потребните мерки за безбедност и здравје при работа, односно додека не се отстрани непосредната опасност по животот и здравјето на вработените при работа.

12. Глоби

Глоба во износ од 1000,оо евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правно ако:

- не им овоможи на вработените непосредно или преку свој претставник да учествуваат во утврдувањето на недостатоците и во подобрувањето на условите за работа како и не се консултира и соработува со вработените и нивните претставници за опасностите и последиците кои произлегуваат при изборот на работна опрема:
- поради обезбедувањето на мерките за безбедност и здравје при работа како и нарушувањето на здравјето на вработените ги става како финансиска обврска на вработените лица;

- не склучи потребни договори со надворешни служби за поединци услуги од областа на безбедноста и здравјето при работа;
- преку писмени известувања и упатства не ги информира вработените за безбедно извршување на работата;
- ги стави на одговорност вработените кои го напуштиле работното место поради настаната сериозна и неизбежна опасност;
- не ги информира вработените и нивните претставници, времено вработени како и вработените на друг работодавач врз основа на договор за работа, за секој ризик на работното место, како и за безбедносните мерки за елиминирање на штетните последици;
- не им дозволи на вработените и нивните претставници да учествуваат во дискусии за сите прашања кои се однесуваат за безбедноста и здравјето при работ - на вработените и на нивните претставници не им ја презентира изјавата за безбедност;
- ако на претставникот не му овозможи непречено вршење на неговата функција;
- не води евиденција за работите утврдени во член 37 од овој закон.

(2) За горе наведените повреди со глоба во износ од 300,оо евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице.

(1) Глоба во износ од 2000,оо евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правното лице ако:

- не назначи едно или повеќе лица одговорни за безбедност при работа во својата работна средина;
- не ангажира овластена здравствена установа за вршење стручни задачи за здравје при работа;
- не донесе безбедносни мерки за против пожар според посебни прописи;

- не донесе мерки за прва помош и евакуација за случај на опасност;
- не го извести органот на државната управа управа надлежен за работите на инспекција на трудот за започнување со вршење на дејноста, осум дена пред започнување со истата;
- пред започнување со градежните работи писмено не го извести органот на државната управа надлежен за инспекцијата на трудот за местото каде што ќе се изведуваат работите;- не утврди план за евакуација и спасување за вонредни ситуации;
- испитувањата од членот 34 од законот не се извршени во рок од една годи на од денот на започнување на објектот со работа, односно по секоја промена на технолошкиот процес, реконструкција на објектот, реконструкција на техничките инсталации или при измена на технолошката опрема ;

(2) За горе наведените повреди со глоба во износ од 500,оо евра во денарска против вредност ќе се изрече на одговорно лице во правното лице.

(1) Глоба во износ од 5000,00 до 8000,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правното лице ако:

- не изготви и не спроведе изјава за безбедност во писмена форма, или таа нее изготвена според прописот од член 11 на овој закон;
- дозволил пристап на вработени лица на работни места кои се изложени на сериозни и специфични опасности, а не добиле посебни упатства за работа;
- не обезбеди обука на вработените за безбедно извршување на работите;
- не обезбеди лична заштитна опрема за вработените како и нејзина употреба;
- не изврши повремени прегледи и испитувања на работната средина и опрема;

- не изврши здравствени прегледи на вработените;
- не организира и обезбеди давање прва помош на вработени во случај на повреда при работа;
- на секој вработен не му обезбеди соодветна обука за безбедност и здравје при работа преку теоретска и практична обука, за случај на вработување, преместување на ново работно место, воведување на нова технологија или средства за работа како и при измена на работниот процес;
- средствата за работа не ги одржува во исправна состојба преку повремени прегледи и испитувања во рокови утврдени со актот што тој го донесува, односно според упатствата на производителот, техничките прописи и стандарди;
- стави во употреба опремата за работа која не е испитана за безбедно работење;
- во работните и помошните простории не изврши испитување на хемиските, биолошките, физичките штетности, микроклимата и осветленоста ;
- во рок од 48 часа не го извести државниот орган надлежен за работите на инспекцијата на трудот за секој смртен случај, колективна несреќа, времена неспособност за работа повеќе од 3 дена како и за секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа;
- (2) За горе наведените повреди со глоба во износ од 500,оо до 1000,оо евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на одговорното лице во правното.Со глоба (мандатна казна на лице место) од 50,00 евра во денарска против вредност ќе се казни вработен, ако не ги почитуваат пропишаните мерки за безбедност и здравје при работа и не ја користи пропишаната опрема за лична заштита.

13. Подзаконски акти од Законот за Безбедност и Здравје При Работа

- **Правилник за личната заштитна опрема која вработните ја употребуваат при работа**
- **Правилник за безбедност и здравје при работа при употреба на опрема за работа**
- **Правилник за знаци за безбедност и здравје при работа**
- **Правилник за начинот на водење евиденција во областа на безбедност и здравје при работа**
- **Правилник за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на ризик од бучава**
- **Правилник за минималните барања за безбедност и здравје при работа за привремени мобилни градилишта**
- **Правилник за условите за вработените, организацијата, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручни работи**
- **Правилник за условите, начинот и програмата за полагање стручен испит за безбедност при работа**
- **Правилник за начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина, како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот**
- **Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на вработените на работниот простор**

- **Правилник за безбедност и здравје при работа при рачно пренесување на товар**
- **Правилник за мерки за заштита при работа со екрани**
- **Правилник за безбедност и здравје при работа на вработените изложени на ризик од механички вибрации**
- **Правилник за формата и содржината на образецот за известување за започнување со вршење на дејност**
- **Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на вработените кои се потенцијално изложени на ризик од експлозивни атмосфери (Службен весник на РМ бр.74 /2009)**
- **Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на вработените од ризиците поврзани со изложување на азбест при работа (Службен весник на РМ бр.**

14.Информации

Контакти:

Меѓународна Организација на Трудот-Скопје,Македонија
„Даме Груев“ бр.14   1000,Скопје
Тел.02-5512694
www.ilo.org

Организација на Работодавачи на Македонија

„Димитрија Чуповски“ бр.13   1000,Скопје
Тел.02-3215085
www.orm.org.mk

Конфедерација на Работодавачи на Република Македонија

„Васил Ѓоргов“   бр.11   1000,Скопје
Тел. 02- 5511 868
„Стефан Динески“ бр.5   7500,Прилеп
Тел. 048- 616 159
„Гоце Делчев“   бр.5   1430,Кавадарци
Тел. 043- 412 994
www.cerm.com.mk

Македонско Здружение За Заштита При Работа

„29 Ноември“ 50 1000,Скопје
Tel.02-2774 868
www.mzzpr.org.mk

Државен инспекторат за труд
Контакт информации на државниот инспекторат за труд и подрачните единици

1 Скопје – ДИ (централа)	02 3116 – 110 , 02 3224 – 504 , 02 3296 – 310
2 Скопје - Центар (РО)	02 3 220– 536 , 02 3213 – 184
3 Скопје - Гази Баба БЗР)	02 3115 – 104 , 02 3296 – 315 , 02 3296 – 316
4 Куманово	031 423 – 231 , 031 424 – 725
5 Крива Паланка	031 375 – 020 , 031 374 – 255
6 Кратово	031 481 – 099
7 Пробиштип	032 484 – 790
8 Свети Николе	032 443 – 126
9 Штип	032 383 – 503 , 032 383 – 563
10 Виница	033 361 – 644
11 Кочани	033 270 – 537
12 Делчево	033 411 – 737
13 Струмица	034 349 – 280
14 Радовиш	032 635 – 412
15 Валандово	034 382 – 856
16 Гевгелија	034 212 – 069
17 Берово	033 471 – 212 , 033 470 – 072
18 Велес	043 239 – 174
19 Кавадарци	043 412 – 480
20 Неготино	043 361 – 461
21 Тетово	044 352 – 760 , 044 352 – 761

22 Гостивар	042 216 – 500
23 Дебар	046 831 – 119
24 Кичево	045 225 – 170
25 Битола	047 242 – 725
26 Демир Хисар	047 276 – 321
27 Охрид	046 257 – 670
28 Прилеп	048 427 – 448
29 Ресен	047 452 – 332
30 Струга	046 783 – 139
31 Македонски Брод	045 275 – 232

Информации за текстот

Користени материјали од документацијата за безбедност и здравје на работа,стручни анализи,научни трудови,стратегии,директиви,енциклопедии од :

-МОТ/ILO

-Закон за безбедност и здравје на работа

-Републички завод за здравствена заштита

-Трудова легислатива

-МЗЗПР

-КРРМ

-ОРМ

-Институтот за медицина на трудот

-Ратификувани конвенции

-Стратегија на европска унија